

PROGRAM

IZOBRAZBE ZA PODUZETNIŠTVO

1. UVOD

Proces prilagođavanja tržišnom gospodarstvu zahtijeva, pored ostalog, savladavanje znanja i vještina potrebnih za rad u tržišnim okolnostima, što u poduzetništvu znači prije svega samih poduzetnika, ali i pratećih službi iz sustava državne uprave i lokalne samouprave kao i konzultantskih djelatnosti. Radi se o širokom opsegu područja koja nisu bila obuhvaćena niti redovitim obrazovanjem niti je bilo omogućeno stjecanje iskustava praktičnim djelovanjem zbog primjene drugačijeg sustava odnosa i vrijednosti.

Dokumentima Europske Unije iz područja obrazovanja kao model obrazovanja za budućnost prihvaćeno je permanentno obrazovanje tijekom cijelog života. Ono omogućava pojedincu promjenu zanimanja, stjecanje novih znanja i vještina, kao odgovor na sve brže promjene tehnologija i potreba zajednice, uz istodobno usklađivanje vlastitih interesa i potreba za izražavanjem osobne kreativnosti. Prilagođavanjem potrebama tržišta pojedincu je lakše odgovoriti zahtjevima koji se pred njega postavljaju, čime obrazovanje postaje stimulativno donoseći dobrobit u vidu lakšeg zapošljavanja.

Provedenim analizama stanja u poduzetništvu uočene su određene prepreke i nedostaci unutar poduzetničkog okruženja, kao:

- nedostatak znanja i vještina u poduzetništvu
- nedovoljna pripremljenost pri ulasku u poduzetnički pothvat
- nesklonost ulaganju u sustavno obrazovanje poduzetnika
- neodgovarajući odnos institucija prema poduzetništvu
- nepostojanje sustavne i kvalitetne savjetodavne pomoći.

Sukladno ustanovljenim preprekama, kroz usvojeni Program razvoja malog gospodarstva, pokrenute su brojne poticajne mjere, a prve aktivnosti pokrenute su i na području djelovanja u smjeru dodatnog osposobljavanja poduzetnika. Izobrazba je usmjerena prvenstveno osobama koje žele usavršiti ili specijalizirati već stečena znanja, odnosno unaprijediti postojeće i steći nove vještine kao bi se mogli dalje razvijati u poduzetništvu. Iz tog razloga potrebno je pokrenuti dodatnu izobrazbu u poduzetništvu kao sustavnu aktivnost stjecanja znanja i vještina.

2. CILJ PROGRAMA

Ovim Programom predviđa se provedba dodatne izobrazbe u poduzetništvu sa ciljem unapređenja postojećih i stjecanja novih znanja i vještina potrebnih za uspješnije poslovanje u uvjetima tržišnog gospodarstva, kao i uspješnije djelovanje institucija uključenih u poduzetnički proces.

Utvrđujući područja u kojima postoji potreba za dodatnom izobrazbom, ovaj Program izobrazbe usmjeren je na tri ciljne skupine:

- 1) izobrazba savjetnika u poduzetništvu
  - namijenjena službenicima u državnim i lokalnim tijelima i drugim institucijama s ciljem unapređenja njihova znanja kao pomoć poduzetnicima

- 2) izobrazba poduzetnika
  - namijenjena početnicima i poduzetnicima u razvoju, s ciljem stjecanja potrebnih znanja i vještina za vođenje vlastitog posla
- 3) izobrazba konzultanata
  - namijenjena konzultantima s ciljem poboljšanja kvalitete konzultantskih usluga poduzetnicima

3. PROGRAM IZOBRAZBE SAVJETNIKA U PODUZETNIŠTVU

Izobrazba za savjetnike uključuje zaposlene u državnim tijelima, jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave, državnim institucijama, komorama, savezima i udruženjima, te svim drugim institucijama čiji zaposlenici rade ili surađuju s poduzetnicima, odnosno dolaze u priliku savjetovati poduzetnike pri razvoju njihovih poslovnih zamisli.

Cilj je ovog dijela izobrazbe razviti promidžbenu, informativnu i savjetodavnu kadrovsku strukturu na državnoj i lokalnoj razini, koja omogućuje učinkovitiju provedbu mjera i aktivnosti za razvoj poduzetništva, sa svrhom stvaranja pozitivnog okruženja za poduzetništvo.

Ova izobrazba predstavlja oblik obrazovanja, jer je zamišljena kao kontinuirani proces obnavljanja i dopunjavanja informacija, znanja i vještina kroz seminare.

Seminar obuhvaća četiri osnovna područja znanja potrebnih za izvršavanje jednostavnijih savjetodavnih zadataka:

- 1) *Poticanje razvika poduzetništva* - u okviru kojeg se obrađuju osnove poduzetništva i poduzetničkog procesa, proučavaju karakteristike poduzetnika i daje pregled postojećih poticajnih mjera za poduzetništvo koje provode državna tijela, institucije, te lokalna i područna (regionalna) samouprava.
- 2) *Planiranje poslovanja* - ima za cilj upoznati savjetnike sa svrhom poslovnog planiranja, osnovnim sadržajem poslovnog plana i načinom na koji se treba izvršiti analiza poslovnog plana u svrhu ocjenjivanja poduzetničke ideje. Prenesena znanja o poslovnom planu trebaju upravo omogućiti njegovo analiziranje, jer je za izradu poslovnog plana potrebna dodatna izobrazba i iskustvo.
- 3) *Rad s poduzetnicima* - je dio izobrazbe koji savjetnike uvodi u osnove konzultantskog rada.
- 4) *Motivacija i komunikacija* - treba uputiti savjetnike u način pristupanja poduzetniku i usmjeravanje komunikacije ka rješavanju problema.

Program se provodi u suradnji s poduzetničkim centrima ili ostalim obrazovnim i drugim institucijama, koji u funkciji izvođača izobrazbe organiziraju održavanje seminara u skladu s posebnim programom Ministarstva za obrt, malo i srednje poduzetništvo.

4. PROGRAM IZOBRAZBE PODUZETNIKA

Program izobrazbe poduzetnika osmišljen je kao kombinacija više različitih seminara koji obrađuju pojedina tematska područja vezana uz poslovanje poduzetnika, a namijenjeni su za poduzetnike početnike i poduzetnike u fazi rasta i razvoja, odnosno njihove zaposlenike koji vode određene poslovne procese.

Cilj seminara je polaznike upoznati s osnovama iz područja poduzetništva i poteškoćama s kojima se mogu susretati pri pokretanju vlastitog posla, te kako ih rješavati. Izobrazba uključuje informacije o zakonskim okvirima i propisima u vezi poslovanja, te modele rješavanja poslovnih situacija.

A) Seminari za početnike obuhvaćaju slijedeća tematska područja:

- 1) *Uvod u poduzetništvo* - obrađuje osnovne pojmove poduzetništva, procjenu poduzetničkih sklonosti i ocjenu ideje koju treba pretvoriti u uspješan pothvat, te načine njenog usklađivanja s okruženjem.
- 2) *Pravno organizacijski oblici poduzetništva* - u kojem se uči kako registrirati obrt, trgovačko društvo, zadrugu, slobodno zanimanje ili obiteljsko gospodarstvo..
- 3) *Osnove planiranja* - objašnjavaju poduzetnicima potrebu i razloge planiranja, te omogućuju kvalitetnu pripremu za sudjelovanje u planiranju ili zajedno s konzultantom.
- 4) *Računovodstvo i financiranje* - upoznaje poduzetnike s propisima o vođenju računovodstva, s poslovnim knjigama i podacima koje one sadrže, o izvorima kapitala, te načinima na koje ih se može koristiti za financiranje poslovanja.
- 5) *Obiteljska gospodarstva* - posebno je namijenjen početnicima iz ciljne grupe obiteljskih gospodarstava koji obrađuje područja poticajnih mjera u poljoprivredi, mogućnost udruživanja u zadruge, te poslovanje u okvirima tržišnih uvjeta.

B) Seminari za poduzetnike u fazi rasta i razvoja tematski obuhvaćaju:

- 1) *Tržište i marketing* - obrađuje marketing kao proces i njegovo planiranje, te instrumente za analizu, osnove istraživanja tržišta, formiranja politike proizvoda, cijena i politike komunikacija, odnosno reklamiranja.
- 2) *Trgovina i moderne tehnike prodaje* - usmjerena je unapređenju komunikacije u prodaji, te proučavanju tipova i psihologije kupaca i organizaciji prodajne službe.
- 3) *Financije, računovodstvo i porezi* - upoznaje poduzetnike s propisima o vođenju računovodstva i porezima, s naglaskom na korištenju računovodstvenih podataka za donošenje odluka te na upravljanju kapitalom i vođenju novčanih tokova.
- 4) *Uvoz i izvoz robe (proizvoda)* - daje informacije i znanja o zakonskoj regulativi uvoza i izvoza, obrađujući postupak, potrebnu dokumentaciju, plaćanja i naplatu, te kalkulacije troškove i druge specifičnosti poslovanja u režimu uvoza, donosno izvoza.
- 5) *Osiguranje kakvoće* - upoznaje poduzetnike s razlozima uvođenja sustava kakvoće, s normama, procesom ovlašćivanja, potrebnom dokumentacijom i cijelim postupkom koji prethodi certifikaciji, osobito ISO norme.
- 6) *Radni odnosi i motivacija* obrađuju osnove radnog prava, ugovore, prava i zaštitu zaposlenika, te motivaciju i komunikaciju sa zaposlenicima, uključivo sustav plaća i nagrađivanja.
- 7) *Planiranje, razvitak i kreditiranje* - uključuje vještine analiziranja poslovanja, organizaciju i način planiranja, pripremu za izradu plana, izradu godišnjih i srednjoročnih planova, te oblikovanje strategije i politike razvitka, a posebno planiranje kredita i pregovaranje s kreditorom.
- 8) *Sajmovi i prezentacije* - upoznaju poduzetnike o značaju sajmova i prezentacija, kako planirati i organizirati nastup, koje i kakve materijale pripremiti, kakva su sajamska pravila i kako ocijeniti rezultate vlastitog nastupa na sajmu.

9) *Obiteljska poljoprivredna gospodarstva* - posebno obrađuju pitanja ulaganja i planiranja ulaganja u poljoprivredu, postojeće poticajne mjere i načine njihova korištenja, mogućnosti razvitka poljoprivrede u sklopu trgovinskih integracija, te poslovanje u tržišnim uvjetima.

10) *Zadrugarstvo* - obrađuje povijest i značaj zadruga u svjetlu današnjih mogućnosti, osnivanje zadruga, zaštitu interesa članova zadruga i način upravljanja zadrugom, te nastup na tržištu posredstvom zadruga.

11) *Informatika* - obuhvaća skup seminara koji omogućavaju upoznavanje poduzetnika s pojedinim informatičkim programima potrebnim za poslovanje, a pored toga daju dodatna znanja o informatizaciji poslovanja i uvođenju informacijskog sustava, te upućuju na načine planiranja i projektiranja informatičke opreme i uspostavi komunikacijskih veza, te izgradnji mreža.

12) *Organizacija poslovanja* - omogućava upoznavanje sa značajem organizacije, teorijskim i praktičkim modelima, analizom postojećeg stanja i izradu projekta nove organizacije uz proučavanje i definiranje poslova i radnih mjesta.

13) *Organizacija i planiranje proizvodnje* - daje poduzetnicima ciljana znanja za praktičnu primjenu u odabiru oblika organizacije prema vrstama proizvodnih procesa, specifično za organizaciju radnog mjesta, sredstava za rad, zaposlenika, pripreme, izvršavanja i kontrole proizvodnje, te analizu učinaka organizacije u smislu ekonomičnosti, proizvodnosti i rentabilnosti.

Izvođači izobrazbe su poduzetnički centri i druge institucije koje provode programe izobrazbe sukladno posebno utvrđenom programu donesenom od Ministarstva za obrt, malo i srednje poduzetništvo.

5. PROGRAM IZOBRAZBE KONZULTANATA

Konzultanti su osobe koje u obliku zanimanja i registrirane djelatnosti obavljaju usluge pripreme i provjere poduzetničkih projekata ulaganja u osnivanje i razvoj poslovanja, izradu poslovnih planova i investicijskih projekata, koristeći pri tome svoja stručna znanja i iskustvo.

Izobrazba je usmjerena na ciljnu skupinu konzultanata koji obavljaju registriranu konzultantsku djelatnost i imaju reference o izvedenim konzultantskim uslugama izrade poslovnih planova, marketing planova ili investicijskih projekata.

Cilj izobrazbe je unaprijediti znanja konzultanata, te postaviti standarde najbolje konzultantske prakse za rad s poduzetnicima, radi osiguranja kvalitete konzultantskih usluga.

Sadržajno, izobrazba obuhvaća:

1) *Poticanje poduzetništva* - koje obrađuje osnove poduzetničkog procesa, kritične faktore uspjeha i institucionalnu infrastrukturu za potporu poduzetništvu, te postojeće državne poticajne mjere.

2) *Pravni aspekti malog gospodarstva* - što obuhvaća pravne oblike poduzetničkih pothvata, kriterije za izbor oblika, postupak osnivanja i likvidacije.

3) *Poslovno planiranje* - je skup seminarskih tema koje unapređuju rad na pripremi poslovnog plana i investicijske studije, ocjeni njegove učinkovitosti i suradnju s poduzetnikom na njegovoj izradi.

4) *Menadžment u gospodarstvu* - obrađuje osnove menadžmenta, viziju, misiju i strategiju, sustave upravljanja poslovanjem, kvalitetom i rizicima.

5) *Konzultantska praksa i etika* - obuhvaća osnove konzultantske prakse, izgradnju partnerskog odnosa, metode intervjuiranja, identifikaciju problema, ocjenu poduzetnika, generiranje ideja i izbor rješenja, zatim najčešće greške i osiguranje kvalitete usluge, ocjenu učinkovitosti konzultantskog rada i umijeće komunikacije.

Uspješnim završetkom seminara i polaganjem ispita konzultant stječe mogućnost postati certificirani konzultant.

6. ZAKLJUČNO

Nositelj provedbe ovog Programa je Ministarstvo za obrt, malo i srednje poduzetništvo koje izrađuje pojedinačne programe i koordinira provedbu ovog Programa.

Suradnici u provedbi ovog Programa su: Ministarstvo prosvjete i športa, Ministarstvo znanosti i tehnologije, lokalna samouprava, Hrvatska obrtnička komora, Hrvatska gospodarska komora, Hrvatski savez zadruga, Hrvatska agencija za malo gospodarstvo i ostale institucije. – vezano uz uvođenje obrazovanja za poduzetništvo u redovnom školskom obrazovnom sustavu.

Izvođači Programa mogu biti:

- lokalne razvojne agencije – u županijama i gradovima gdje su osnovane
- poduzetnički centri – koji su središta informiranja, savjetovanja, izobrazbe i povezivanja poduzetnika na svom području
- obrazovne ustanove, trgovačka društva i druge institucije – kojima je izobrazba registrirana djelatnost i koje imaju reference u izvođenju izobrazbe za poduzetništvo.

Nositelj provedbe ovog Programa dužan je dostaviti godišnje izvješće Vladi RH o ostvarenim rezultatima.